KİTLELER PSİKOLOJİSİ

Gustave Le Bon

Hayat

KİTLELER PSİKOLOJİSİ

Gustave Le Bon

© 2015, Hayat Yayıncılık, İletişim, Yapım, Eğitim Hizmetleri ve Tic. Ltd. Şti.
Bu çevirinin tüm yayın hakları Hayat Yayınları'na aittir.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir; izinsiz çoğaltılamaz, basılamaz.
ISBN: 978-975-8243-07-5
Sertifika No: 44968

Hayat Yayınları : 6
Psikoloji Dizisi : 2
Kitabın Adı : Kitleler Psikolojisi
Yazarı : Gustave Le Bon
Çeviren : Fatıma Zehra Bayrak
Metin Editörü : Esranur Bozdemir
Kapak Tasarım : Yiğit Yolcu
İç Tasarım : Esranur Bozdemir
Baskı Yeri - Tarihi : İstanbul - 2023
Baskı - Cilt : BPC Matbaacılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Osmangazi Mah. Mehmet Deniz Kopuz Cad. No:17
Esenyurt/ İSTANBUL
Tel: (212) 549 53 83
Sertifika No: 48745

Hayat Yayın Grubu
Molla Gürani Mahallesi, Oğuzhan Caddesi No: 15 Kat: 3
Fındıkzade - Fatih / İstanbul
Tel: 0212 613 11 00 Gsm: 0530 290 99 78 Faks: 0212 613 11 55
www.hayatyayinlari.com - e-posta: hayat@hayatyayinlari.com
/hayatyayinlari /hayatyayinlari

KİTLELER PSİKOLOJİSİ

Gustave Le Bon

Çeviren

Fatıma Zehra Bayrak

Hayat

GUSTAVE LE BON

Fransız sosyolog ve antropolog. Toplum ve kitle psikolojisi üzerine yaptığı çalışmalarla tanınır.

7 Mayıs 1841 tarihinde Nogent-le-Rotrou'de dünyaya geldi. Tıp eğitimi aldığı halde sosyal bilimlere yöneldi.1895 yılına kendisine büyük ün kazandıran ve alanının öncü çalışmalarından biri olan "Kitleler Psikolojisi" adlı eserini yayınladı.

Devrimlerden ve bilhassa Fransız devriminden nefret eden Le Bon her türlü topluluk gibi temsil işlevi gören meclislerin de kitle psikolojisini yansıtan bir "kalabalık" olduğunu savunuyordu. Ona göre bireyin zekâ seviyesiyle orantılı kararlar almasını önleyen "yığın psikolojisi" sendikaların, siyasi partilerin ve bilhassa meclislerin çalışmasına egemen olarak batı uygarlığının çöküşünü hazırlıyordu. Bu süreci tersine çevirmenin tek çaresi seçkinlerin inandıkları dönüşüm programlarını bu tür temsilî yapılara karşın taviz vermeden uygulamalarıydı. Bu programları kitlelere benimsetmenin yolu ise bunları onların onayına sunmak değil, bunların kendilerinin yararına olduğunu onlara sürekli biçimde tekrarlayarak içselleştirilmelerini temin etmekti.

13 Aralık 1931'de Marnes-la-Coquette'te ölmüştür.

İçindekiler

Giriş 7

Birinci Bölüm
Kalabalıkların Ruhu 17

İkinci Bölüm
Kitlelerin Duyguları ve Ahlakçılığı 31

Üçüncü Bölüm
Kitlelerin Düşünceleri, Muhakemeleri ve Hayal Güçleri 57

Dördüncü Bölüm
Kitlelerin Kanaatlerinin Dinî Şekilleri 71

Beşinci Bölüm
Kitlelerin Düşünceleri ve İnançları 79

Altıncı Bölüm
Kitlelerin Düşüncelerine Tesir Eden Faktörler 101

Yedinci Bölüm
Kitleleri Yönetenler ve İnandırma Araçları 117

Sekizinci Bölüm
Kitlelerin Düşünce ve İnançlarındaki Değişikliğin Sınırları 139

Dokuzuncu Bölüm
Kitlelerin Çeşitli Tabakalarının Sınıflandırılması....153

Onuncu Bölüm
Cani Olarak Adlandırılan Kitleler....159

On Birinci Bölüm
Cinayet Mahkemesi Jürileri....167

On İkinci Bölüm
Seçim Kitleleri....177

On Üçüncü Bölüm
Parlamento Toplantıları....189

Giriş

Kitleler Çağı

Medeniyetlerin değişmesinden hemen önce meydana gelen büyük karışıklıkların, kavimlerin istilaları ve hükümdar ailelerinin devrilmesi gibi büyük siyasî değişikliklerin etkisi altında ortaya çıktığı sanılır. Fakat bu hadiseler dikkatle incelenirse, onların dıştan görünen sebeplerinin arkasında, kavimlerin düşünce ve görüşlerinde meydana gelen değişimlerin gerçek sebep olduğu hemen anlaşılır.

Tarihte meydana gelen asıl gerçek karışıklıklar, büyüklük ve şiddetleriyle bizi hayrete düşürenler değildir. Uygarlıkların yenileşmesini doğuran başlıca önemli değişiklikler; fikirlerde, alışkanlık ve inançlarda meydana gelen değişikliklerdir. Unutulmaz tarihî olaylar; insanların iç dünyalarındaki görünmez değişikliklerin görünen eserleridir. Bu değişiklikler, şayet pek seyrek olarak meydana geliyorsa, bunun sebebi, o ırkın psikolojik yapısının temelinde bulunan köklü, değişmez öğelerin ağırlık kazanmasıdır.

Çağımız insanı, düşüncesinin sürekli olarak değiştiği nazik ve buhranlarla dolu bir devre içinde bulunmakta-

dır. Bu değişmelerin temelinde iki esaslı sebep vardır: Birincisi, uygarlığımızın bütün öğelerinin kaynağı olan dinî, politik ve sosyal inançların yıkılmış olmasıdır; ikincisi, bilim ve tekniğin yeni buluşlarının doğurduğu, yepyeni yaşama ve düşünce şartlarının meydana gelmesidir.

Geçmişe ait fikirler -her ne kadar sarsılmışsa da- henüz güçlerini korumakta ve bunların yerini alacak olanlar ise oluş halinde bulunduklarından yeni çağ, bir geçiş ve karışıklık durumu göstermektedir.

Keşmekeşliğin ve karmaşanın zorunlu bir durum aldığı böyle bir dönemden yola çıkarak, ilerde nelerin meydana geleceğini şimdiden söylemek mümkün değildir. Bizim toplumumuzun yerini alacak olan toplumlar hangi temel fikirler üzerine kurulacaktır? Bunu henüz bilmiyoruz. Fakat, şimdiden tahmin edebiliriz ki, bu toplumların oluşmasında artık yeni çağda egemen olan yeni bir güç yer alacaktır: Kalabalıkların gücü.

Vaktiyle doğru sayılan ve bugün ölmüş bulunan bunca düşünce ve devrimlerin birbiri ardınca yıktığı bunca iktidarın yıkıntıları üzerinde, yalnız bu güç yükselmiştir. Ve yakın bir gelecekte de bütün öteki kuvvetleri mutlak şekilde yutacağa da benzemektedir. Eski inançlarımızın sarsılıp kaybolmasına ve toplumumuzun eski direklerinin birer birer yıkılmasına karşılık; kalabalıkların baskısı ve nüfuzu, hiçbir şeyin baskısı altında olmayan, hükmü daima büyüyen bir güç haline gelmiştir. Bu bakımdan içine girmekte olduğumuz çağ, gerçekten kelimenin tam anlamıyla *"Kitleler Çağı"* olacaktır.

Yüzyıl önce, devletlerin geleneksel politikaları ve hükümdarlar arasındaki yarışlar, olayların belli başlı sebeplerini oluşturuyordu. Kitlelerin düşünceleri çok defa hesaba katılmıyordu bile. Günümüzde ise politik gelenekler, devlet başkanlarının şahsî eğilimleri ve aralarındaki rekabetler artık pek de ağır basmamaktadır. Bugün, halk topluluklarının sesi daha fazla dinlenmektedir. Devlet başkanlarının da hareket şekillerini bunlar belirlerler. Milletlerin başına gelecekler artık yöneticilerin huzurunda değil, kitlelerin ruhunda hazırlanmaktadır.

Halkın politik hayata katılması ve gittikçe ilerleyerek idareci sınıflar haline gelmesi, içinde bulunduğumuz değişim devresinin en göze çarpan özelliklerinden birisidir. Bu yükseliş aslında, uzun zaman çok az etkili olan ve başlangıçta kolayca idare edilebilen genel oy usulüyle kendini göstermiş değildir. Kitle gücünün doğuşu, önce zihinlerde yavaş yavaş ekilen bazı düşüncelerin yayılmasıyla, sonra da o zamana kadar düşüncede kalmış bazı kavramları uygulama sahasına çıkaran kimselerin yavaş yavaş birleşmeleriyle oluşmuştur.

Pek doğru düşüncelerin meydana gelmesine imkân vermemiş olsa bile bu birleşme, çıkarları konusunda kitlelerin pek kararlı ve belirli düşünceler sahibi olmalarına ve güçlerini anlamalarına vesile olmuştur.

Kitleler, önlerinde bütün güçlerin teslim olduğu sendikalara ve ekonomik kanunlara rağmen, iş ve günlük ücret şartlarına hakim olmak için iş borsaları, amele sandıkları kuruyorlar. Hükümet meclislerine, her türlü kişisel girişimden ve bağımsızlıktan yoksun, çok defa kendilerini

seçen komitelerin basit bir sözcüsünden başka bir sıfatı olmayan temsilciler gönderiyorlar.

Bugün, kitlelerin haklarını isteme davaları, gittikçe açıklık ve kesinlik kazanmakta ve uygarlığın doğuşundan önceki bütün insan zümrelerinin doğal hali olan o ilkel komünizme doğru şimdiki toplumu sürüklemek ve yıkmak istemektedir.

Çalışma saatlerinin sınırlandırılması, madenlerin, demiryollarının, sanayi işletmelerinin ve toprağın sahiplerinden alınarak bireysel mülkiyetten soyutlanması, kazanılan malların eşit olarak bölüşümü, kitlelerin çıkarı hesabına yüksek toplum sınıflarının arka plâna atılması ve diğer istekler hep onların davalarıdır.

Düşünmeye ve değerlendirmeye pez az yetenekli oldukları halde, kitleler, fiil ve harekete oldukça yetenekli görünmektedirler. Bugünkü teşkilâtları, kuvvetlerini büyük ölçüde artırmaktadır. Doğduğuna şahit olduğumuz yeni dogmatik inançlar, yakında, o eski dogmatik inançların gücünü, yani münakaşa kabul etmeyen zalim ve hakim bir kudreti kazanacaktır. Kitlelerin hukuku, hükümdarların hukuku yerine geçmektedir.

Burjuva sınıfımızca pek sevilen ve kendi sınıflarının biraz dar olan düşüncelerini, yüzeysel şüpheciliğini ve bazı defa aşırı bencilliğini en iyi temsil eden yazarlar, bugün büyüdüğünü gördükleri bu yeni kuvvetin önünde, şaşkına dönüyorlar.

Altüst olan ruhların kargaşalığı ile savaşmak için, vaktiyle pek hor gördükleri kilisenin ahlakî ve manevî kuvvetlerinden ümitsizce yardım istiyorlar.

İlim İflas Etmiş mi?

İlmin iflas ettiğinden söz ediyorlar ve bizi, bazı gerçekleri öğrenmeye çağırıyorlar. Fakat bu yeni inanç sahipleri unutuyorlar ki, ırmaklar, kaynaklarına doğru -yani tersine- akmazlar. İlim asla iflas etmemiştir. Ne zihinlerin bugünkü karışıklılığında, ne bu karmaşanın ortasında gelişip büyüyen yeni kuvvette, bilimin hiçbir etkisi olmamıştır.

İlim bize gerçeği yahut hiç olmazsa zekâmızca anlaşılması mümkün münasebetleri öğretmeyi vaat etti. İlim bize hiçbir zaman barış ya da saadet getirmeyi vaat etmedi. Duygularımıza karşı pek büyük ve sarsılmaz bir ilgisizliği olan bilim, feryatlarımızı işitmez ve onun yıktığı boş hayalleri de hiçbir şey yerine getiremez.

Bütün milletlerde, kitlelerin hakimiyetlerinin gittikçe ve hızla genişlediğini gösteren genel belirtiler var. Bize ne getirirse getirsin, ona katlanmak zorundayız. Sövmek, saymak boşunadır. Kitlelerin iktidar makamına geçmeleri, Batı uygarlığının belki son duraklarından birini oluşturacak, yeni toplumların fışkırışından önceki anarşi devirlerine doğru bir dönüşün açıklaması olacaktır. Ancak bunun önüne nasıl geçilebilir?

Eski uygarlıkların büyük oranda yıkılışı, kitlelerin nelere muktedir olduğunun göstergesidir. Tarihte görülüyor ki, toplumun demir zırhı durumunda olan ahlâkî ve manevî kuvvetler, etkilerini kaybettikleri vakit, büyük bir isabetle kendilerine barbar denilen bu bilinçsiz ve hayvanî kalabalıkların eliyle o toplumun son tasfiye uy-

gulaması yapılır. Uygarlıklar şimdiye kadar küçük bir seçkin düşünceliler tarafından meydana getirilmiş ve yönetilmiştir. Kitleler tarafından değil. Bunların üstünlüğü her zaman bir kargaşalık ve düzensizlik durumunu ifade eder.

Bir uygarlığın sabit kuralları, disiplini olması gerekir. Bir uygarlık; kanunların üstünlüğü, geleceği önceden görme ve yüksek bir irfan ve kültür seviyesinde bulunma gibi, kendi kendilerine terk edilmiş olan kitlelerin asla ulaşamayacağı şartları gerektirir.

Kitleler, tamamen yıkıcı olan güçleriyle, zayıf düşmüş vücutların yahut cesetlerin çürümesini hızlandıran mikroplar gibi etki ederler. Bir uygarlığın yapısı çürüyünce, kitleler onun yıkılmasını çabuklaştırırlar. İşte bu zamanda onların rolleri meydana çıkar. Bir süre için, çoğunluğun kör kuvveti tarihin biricik felsefesi haline gelir.

Bu durum, bizim uygarlığımız için de aynı mı olacaktır? Bundan korkabiliriz, fakat maalesef hiçbir şey bilmiyoruz. Mademki görgüsüz ve düşüncesiz eller onu zapt edebilecek bütün engelleri, azar azar yıktılar, artık kitlelerin üstünlüklerine katlanmayı kabullenelim.

Kendilerinden pek çok bahsedilen bu kitleleri çok az tanıyoruz. Profesyonel psikologlarımız onlardan uzaklarda yaşadıkları için, onları hiçbir vakit tanımamışlar, yalnız işleyebilecekleri cinayetler dolayısıyla onlarla uğraşmışlardır.

Şüphesiz ki cani kitleler olabilir, fakat bunun yanında faziletli kitleler, kahraman kitleler ve daha başka çeşit kalabalıklar da vardır. Nasıl ki, bir bireyin sadece kötü hare-

ketlerini ve kusurlarını bilmiş olmakla onun psişik yapısını öğrenmiş olamayız, öyle de kalabalıkların cinayetleri onların psikolojisinin özel bir halidir ve onların ruh oluşumlarını tanıtmaz.

Doğrusunu söylemek gerekirse dünyayı yönetenler, dinlerin ve imparatorlukların kurucuları, bütün inançların peygamberleri, tanınmış devlet adamları ve bunların yanında daha alçak gönüllü insan topluluklarının liderleri, kitlelerin ruhları hakkında, insiyakî fakat çok zaman gayet kesin bir bilgiye sahip psikologlardır. Psikolog olduklarını bilmeyen bu kişiler, kitlelerin ruhunu iyi tanıdıklarından, onlara kolaylıkla hükmetmişlerdir.

Napolyon, Fransız halk kitlelerinin ruhlarına pek derin bir şekilde inmişti. Fakat değişik ırkların psikolojisini bütünüyle anlayamamıştı. Bu bilgisizlik onu İspanya'da ve Rusya'da, yenilgisini ve alçalışını hazırlamış olan savaşlara sürüklemiştir.

Kitlelerin Psikolojisi

Kitlelerin psikolojisini anlamak; onları yönetmeyi bilmek değil, fakat hiç olmazsa bütünüyle onlar tarafından yönetilmemek isteyen devlet adamlarının sermayesini oluşturur.

Kitlelerin psikolojisi, onların atılgan yapıları üzerine kanunların ve kurumların ne kadar az etki ettiğini ve kendilerine aktarılan düşüncelerin dışında yeni fikirlere sahip olmaya ne derecede yeteneksiz olduklarını gösterir.

Soyut bakış açılarından meydana gelen kurallar onları yönetmeye yetmez. Onları ancak ruhlarına sindirilen etkiler cezbedebilir.

Örneğin bir kanun yapıcısı yeni bir vergi koymak isterse, nazarî olarak en adaletli olanını mı seçmelidir? Hiçbir zaman. Vergilerin en haksızı, eğer dikkate az çarpar ve görünürde az ağır olursa, kitleler için pratik bakımdan her zaman iyi karşılanır. Her gün tüketilen mallar üzerine, kuruş kuruş hesaplanan vergi, halk tabakalarının alışkanlıklarını sarsmaz, pek az etki eder. Bu verginin yerine, gündeliklere veya başka bir gelir üzerine nisbî olarak ve bir defada ödenecek bir vergi koyunuz. Bu vergi ötekinden on kat daha az olsa bile genel protestolara neden olur.

Gerçekten, her günün göze görünmeyen kuruşları yerine, onlar için nisbeten yüksek ve daha etkili bir genel toplam meydana gelmiştir. Bu miktar, kuruş kuruş olarak bir tarafa konmuş olsaydı, göze görünmezdi. Lakin bu ekonomik yol, bir ileri görüşlülük dozudur ve maalesef kitleler bunu yapmaya yetenekli değillerdir.

Kanun yapıcılar, kitlelerin ruhuna yabancı olduklarından Napolyon gibi psikologların gördüğü şeyleri görememişlerdir. Denemeleri onlara, insanların sadece aklın emirleriyle yönetilemeyeceklerini henüz yeterli oranda öğretmemiştir.

Kitleler psikolojisi daha başka alanlarda da uygulanabilir. Bu bilim olmaksızın birçok tarihî ve ekonomik olayların anlaşılması çok müşküldür.

Bir araştırma ve meraktan ibaret sayılan böyle bir bilim öğrenilmeye değerdir. İnsanları harekete getiren unsurları çözebilmek, bir maden cevherinin yahut bir bitkinin incelenmesi kadar faydalıdır.

Kitlelerin ruh durumu hakkındaki incelememiz, ancak kısa bir oluşumun basit bir özetidir. Bu incelemeden yalnız ilham ve telkin yoluyla fikirler istenmelidir. Bu sabanın izini başkaları muhakkak daha fazla derinleştirecektir.

Kesin ve gerçek olan şudur ki her bilim, başlangıçta teorik esaslar üzerine kurulur. Burada ilerde yapılacak olan daha geniş çalışmalara ışık tutabilecek ön bilgileri vermeye çalıştık.

Birinci Bölüm

Kalabalıkların Ruhu

Kitlelerin Genel Ayırıcı Özellikleri

"Kalabalık, yığın" anlamındaki kitle kelimesi, basit ve sıradan anlamıyla, ırkları, meslekleri, cinsiyetleri ve kendilerini bir araya toplayan tesadüf her ne olursa olsun, *rastgele bir bireyler topluluğu*nu ifade eder.

Psikoloji bakımından ise kitle tabiri büsbütün başka bir manada kullanılır: Bazı muayyen hallerde bir araya gelen ve onu vücuda getiren ayrı ayrı fertlerin malik oldukları karakterlerden çok farklı yeni karakterlere sahip olan bir insan topluluğudur.

Bilinçli kişilik ortadan silinir, bütün bu birleşmiş fertlerin düşünceleri ve duyguları tek bir tarafa yönelir. Şüphesiz geçici, fakat pek açık özellikler gösteren bir kolektif bilinç oluşur. Kolektiflik o zaman, daha iyi bir ifade bulamadığım için "oluşmuş bir kitle", başka bir söyleyişle "psikolojik bir kitle" diyeceğim şey olur. Kitle bir tek varlık haline gelir ve *"Kitlelerdeki zihniyetin tekleşmesi kanunu"*na uyar.

Birçok bireyin rastlantıyla yan yana bulunması durumu, kendilerine organize olmuş bir kalabalığın karakterini vermez. Belli bir maksadı olmaksızın genel bir meydan-

da toplanmış binlerce kişi, asla bir psikolojik kitle oluşturmaz. Kitle haline gelebilmek için bazı uyarıcı etkilerin bulunması lazımdır ki, bunların iç yüzünü inceleyeceğiz.

Oluşum halinde bulunan bir kitlenin ilk vasıflarından olan, bilinçli bireysel kişiliğin kaybolması ve hislerin, düşüncelerin aynı yöne doğru ilerlemesi durumu, aynı zamanda birçok kimsenin aynı yerde bir araya gelmiş olmasını gerektirmez. Birbirinden ayrı binlerce kişi, günün birinde bazı şiddetli heyecanların, mesela bir millî olayın etkisiyle bir araya gelerek psikolojik bir kitle meydana getirebilirler. Bunları bir araya toplayan herhangi bir tesadüf, bunların davranışlarının kitlenin hareketlerine özel bir şekil vermesine sebep olabilir.

Bazen yarım düzine adam, bir kitle haline gelebilirken bir tesadüf eseri olarak bir arada toplanmış olan binlerce kişi bu psikolojik topluluğu oluşturmayabilir. Diğer taraftan bütün bir millet görünürde bir toplantı olmadığı halde, şu veya bu etki ile bazı defa kitle haline gelebilir.

Psikolojik bir kitle oluşur oluşmaz, geçici, fakat ayrılabilir ve belirlenebilecek özellikler kazanır. Bu genel karakterlere, kitleyi düzenleyen ve onun ruhî yapısını değiştirebilen, özel karakterler de ilave olunur.

Psikolojik Kitleleri Sınıflandırmak

Bu sebeple psikolojik kitleleri sınıflandırmak mümkündür. Bu sınıflandırmanın değerlendirmesi bize gösterecektir ki, birbirine benzemeyen unsurlardan oluşan

uyumlu olmayan bir kitle, az çok birbirine benzeyen unsurlardan oluşan aynı cins kitlelerle ortak özellikleri gösterir. Bu ortak özelliklerin yanında, kitleleri birbirinden ayırt etmeye elverişli özellikler de bulunmaktadır.

Değişik kitle çeşitlerine geçmeden önce, bütün kitlelerdeki ortak genel özellikleri inceleyelim. Bir ailedeki fertlerin genel özelliklerini, tayin ile işe başlayan, sonra bu ailenin içerdiği cins ve çeşitleri ve bunları birbirinden ayıran özellikleri tayin eden biyolog gibi hareket edeceğiz.

Oluş tarzı, yalnız ırka ve toplulukların oluşumuna göre değil, kendisine etki eden uyarıcı ve tahrik edicilerin karakterlerine ve derecesine göre değiştiğinden, kitlelerin psikolojisinin tasviri kolay değildir. Zaten aynı zorluk herhangi bir bireyin psikolojisini tayinde de vardır. Romanlardaki kişiler, değişmeyen sabit bir ahlak ile hayat sürerler. Fakat gerçek hayatta öyle değildirler. Karakterlerin aynı şekilde devam etmesi, ancak, içinde yaşanılan muhitin de iyi halini devam ettirmesi ile mümkündür.

Kitlelerin Ruhî Karakterleri

Ruhî bünyenin, çevrenin ani değişmesi sonucunda ortaya çıkabilen karakter imkânlarını da taşıdığını baş taraftaki bir konuda gördük. Öyle ki, en gaddar insanlar arasında, doğal halde iken yumuşak huylu bir noter veya faziletli bir hakim olabilecek, kendi halinde yaşayıp giden burjuvalar dahi vardı. Fırtına geçince, normal hal geri gelince bunlar, doğal karakterlerini tekrar elde ettiler. Na-

polyon, bunlar arasında devlet ve milletine hizmet edecek en uyumlu kabiliyetleri bulmuştur.

Kitlelerin oluşumunun bütün basamaklarını burada inceleme imkânımız olmadığından, bunları özelliklerin oluşumları bölümünde ele alacağız. Bu şekilde kitlelerin her zaman için ne olduklarını değil, ne olabileceklerini göstereceğiz. Bu ilerlemiş, organlaşma döneminde, ırkın hakim ve değişmez yapısı üzerine bazı yeni ve özel karakterler eklenir. Bunlar topluluğun bütün duygu ve düşüncelerini aynı tarafa yöneltirler. İşte o zaman "Kitlelerdeki zihniyetin tekleşmesi kanunu" oluşur.

Kitlelerin birçok ruhî karakterleri bireylerle ortaktır; diğer bazı karakterlerine ise yalnız topluluklarda rastlanır. Önemlerini iyi göstermek için önce bu özel karakterleri inceleyeceğiz.

Bir psikolojik kitlenin en çok göze çarpan özelliği şudur:

Kitleyi meydana getiren bireyler kimler olursa olsun; onların yaşama biçimleri, işgüçleri, karakterleri yahut zekâları ister benzer, ister ayrı olsun, kalabalık haline gelmiş olmaları onlara bir nevi kolektif ruh aşılar. Aşılanan bu ruh onları, her biri tek başına, ayrı ayrı bulundukları halde duyacaklarından, düşüneceklerinden ve yapacaklarından tamamıyla başka hissettirir, düşündürür ve yaptırır. Bazı düşünceler, bazı duygular ancak kitle halinde bulunan bireylerde kendini gösterir veya hareket alanına çıkar.

Psikolojik kitle, aynı cinsten olmayan unsurlardan toplanmış, bir an için birbirleriyle kaynaşmış, geçici bir yaratık gibidir. Tıpkı canlı bir vücudun hücrelerinin bir araya

KİTLELER PSİKOLOJİSİ

Gustave Le Bon

Kitleler insanlık tarihinde büyük roller oynamışlarsa da bunların etkileri bugünkü kadar önemli olmamıştır. Kitlelerin şuursuz hareketlerinin, fertlerin şuurlu faaliyetlerinin yerine geçmesi çağımızın başlıca vasıflarındandır.

Kitleler arasındaki iletişimsizlik ve karmaşa gibi olaylar uzmanların görüşü, yaşanmış ve denenmiş olayların yardımıyla bu kitapta çözümleniyor.

Le Bon, herkesin fert ve kitle psikolojisi hakkında bilgi sahibi olması gerekliliğinden hareketle "Kitleler Psikolojisi" isimli çalışmayı okurlarının faydasına sunuyor.

www.hayatyayinlari.com

9 789758 243075

twitter.com/hayatyayinlari
facebook.com/hayatyayinlari
Instagram.com/hayatyayinlari